

I. Sammanfattning

Jämfört med undersökningens startår 2004 har den självrapporterade årskonsumtionen sjunkit med cirka 23 procent 2021, räknat i liter ren alkohol. Denna nedgång har varit förhållandevis successiv under tidsperioden och är väl i linje med uppgifter om den faktiska förbrukningen. Framför allt är det männens konsumtion som har sjunkit. Trots detta dricker män fortfarande närapå dubbelt (87 procent) så stora volymer som kvinnor. För män består konsumtionen till över hälften (51 procent) av öl. För kvinnor är vin den dominerande drycken (67 procent av konsumtionen).

När utvecklingen i olika åldersgrupper analyseras syns tydliga konsumtionsminskningar för personer under 65 år, i synnerhet för 17–29-åringar och 30–49-åringar. Samtidigt har konsumtionen ökat med omkring 25 procent bland personer 65–84 år sedan 2004. Detta har sammantaget lett till att under senare år har skillnaden i konsumtionsvolym mellan åldersgrupperna varit den minsta i undersökningens historia.

Det bör poängteras att de personer som idag hör till de äldre grupperna inte har ökat sin konsumtion i takt med att de åldrats. Normalt sjunker konsumtionen för en person med stigande ålder. Förklaringen till att nivåerna är högre hos dagens äldre är i stället att dessa ersatt tidigare generationer med mindre omfattande alkoholvanor.

Inte bara ålders- och könsskillnaderna har minskat över tid. Utjämnings-tenden-ser syns även i regionala variationer. Detta beror inte minst på att konsumtionsvolymen sjunkit i de län där den tidigare var hög. Ett annat sätt att undersöka geografiska mönster är att dela in Sveriges kommuner efter folktäthet och närhet till centralorter (i så kallade SKR-regioner). Då framkommer att alkoholvanorna är signifikant mindre omfattande i mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner, i synnerhet i jämförelse med storstadskommuner.

I årets undersökning jämfördes alkoholvanorna även med avseende på utbildningsnivå och utländsk bakgrund. Då framkom att personer med utländsk bakgrund hade mindre omfattande alkoholvanor, liksom att personer med för-gymnasial utbildning åtminstone delvis hade mindre omfattande alkoholvanor jämfört med dem med eftergymnasial utbildning. Ovan beskrivna samband kvarstår vid kontroll för de övriga bakgrundsvariablerna, liksom med hänsyn tagen till kön och ålder.

Även om det skett utjämnings i dryckesmönstren sedan 2004, exempelvis sett till kön, ålder och boenderegion, så finns alltså fortfarande tydliga skillnader mellan dessa grupper, liksom för utbildningsnivå och utländsk bakgrund.